

Слабкий Г.О., Миронюк І.С., Брич В.В., Білак-Лук'янчук В.Й., Рябінчук М.В.

Щодо викладання магістрам громадського здоров'я дисципліни «Організація охорони здоров'я в Україні»

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

g.slabkiy@ukr.net

Слабкий Г.А., Миронюк І.С.,
Брич В.В., Білак-Лук'янчук В.Й., Рябінчук М.В.
**К вопросу о преподавании магистрам
общественного здоровья дисциплины
«Организация здравоохранения в Украине»**
ГВУЗ «Ужгородский национальный университет»,
г. Ужгород, Украина

Slabkiy G.O., Myroniuk I.S.,
Brych V.V., Bilak-Lukianchuk V.J., Riabynchuk M.V.
**To the issue of teaching the discipline "Organization
of health care in Ukraine" to masters of public health**
Uzhhorod National University, Uzhhorod, Ukraine

Вступ

В 2016 році в Україні, базуючись на міжнародних документах, започатковано систему громадського здоров'я [1,2]. Так, Розпорядженням КМУ від 30 листопада 2016 р. № 1002-р схвалено «Концепцію розвитку системи громадського здоров'я», яка визначає «систему громадського здоров'я» [3] як комплекс інструментів, процедур та заходів, що реалізуються державними та недержавними інституціями для зміцнення здоров'я населення, запобігання захворюванням, продовження активного та працездатного віку й заохочення до здорового способу життя шляхом об'єднаних зусиль усього суспільства. Необхідно зазначити, що у Концепції належна увага приділена питанням розвитку кадрових ресурсів системи громадського здоров'я в країні. Далі КМУ постановою від 1 лютого 2017 р. № 53 затверджено нову спеціальність – громадське здоров'я [4]. В 2018 році в Україні затверджено національний стандарт вищої освіти з підготовки магістрів за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» [5] та у 2019 році здійснено перший набір на навчання студентів за магістерськими освітніми програмами спеціальності «Громадське здоров'я». Треба зазначити, що в Україні відсутній досвід розробки освітніх програм підготовки магістрів громадського здоров'я, що потребує постійної роботи з їх удосконалення. Необхідність перегляду та удосконалення програм підготовки магістрів громадського здоров'я пов'язана і з прийняттям Асоціацією шкіл охорони громадського здоров'я в Європейському регіоні (ASPHER) та Агентством з акредитації у сфері громадського здоров'я списку компетенцій, заснованих на європейському досвіді, рекомендованих європейськими школами громадської охорони здоров'я, представниками європейських міністерств охорони здоров'я і представниками охорони громадського здоров'я [6]. Для здійснення такої діяльності необхідно провести глибокий

аналіз існуючих програм та їх складових. Це і визначило актуальність даного дослідження.

Мета роботи: проаналізувати методичні підходи до викладання здобувачам освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» дисципліни «Організація охорони здоров'я в Україні» в ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Матеріали та методи

В ході виконання роботи використано наступні методи: бібліосемантичний та структурно-логічний аналіз. Матеріалами дослідження стали: Освітньо-наукова програма «Громадське здоров'я» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» ДВНЗ «Ужгородський національний університет» [7] та Робоча програма з відповідним методичним забезпеченням обов'язкової компоненти освітнього процесу «Організація охорони здоров'я в Україні».

Результати дослідження та їх обговорення

Навчальна дисципліна «Організація охорони здоров'я в Україні» вивчається студентами під час навчання у 1 семестрі (першому семестрі першого курсу) одночасно з ознайомленням зі структурою та основними задачами, функціями та принципами діяльності системи громадського здоров'я, включаючи міжсекторальний підхід шляхом вивчення таких навчальних дисциплін як «Вступ до спеціальності «Громадське здоров'я», «Інформатизація та комунікації в охороні здоров'я», тощо.

Відповідно до вище вказаної освітньо-наукової програми на вивчення дисципліни «Організація охорони здоров'я в Україні» виділяється 4 кредити (120 навчальних

годин) з формою підсумованого контролю знань у вигляді іспиту.

Згідно з розподілом навчальних годин затвердженої робочої програми в університеті затверджена наступна структура навчальної дисципліни:

- 22 навчальні години – лекційні;
- 26 навчальних годин – практичні заняття;
- 72 навчальних годин – самостійна робота;
- 2 навчальні години – індивідуальні консультації;
- 2 навчальні години – іспит.

Аудиторна підготовка студентів за даною навчальною дисципліною передбачає вивчення наступних тем:

1. Признак оптимальності системи охорони здоров'я.
2. Загальна характеристика системи охорони здоров'я України та чинники її реформування.
3. Пріоритетний розвиток первинної медико-санітарної допомоги на засадах загальної лікарської практики-сімейної медицини.
4. Характеристика спеціалізованої медичної допомоги населенню України та шляхи її реформування.
5. Характеристика високоспеціалізованої медичної допомоги населенню України та шляхи її реформування.
6. Характеристика екстреної медичної допомоги населенню України та шляхи її реформування.
7. Характеристика програми державних гарантій медичного обслуговування населення та механізми її впровадження.
8. Принципи та механізми сумісної діяльності системи громадського здоров'я та системи охорони здоров'я України по збереженню та зміцненню здоров'я населення.

Самостійна робота студентів передбачає виконання кожним студентом індивідуального завдання з аналізу міжнародної та чинної законодавчої і нормативно-правової бази з організації медичної допомоги населенню, аналізу мережі та показників діяльності закладів охорони здоров'я, аналізу пакетів медичних послуг за програмою державних гарантій тощо.

Іспит проходить у наступній формі. На початку студенти представляють результати виконання самостійного роботи у вигляді 10-15 хвилинної презентації отриманих результатів. Далі вирішують ситуаційну задачу з її представленням і публічним обговоренням. В кінці іспиту вирішують по 10 тестів, які отримують методом випадкової вибірки.

За час вивчення навчальної дисципліни «Організація охорони здоров'я в Україні» студенти мають набути та розширити наступні компетентності:

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності:

Здатність оцінювати основні демографічні та епідеміологічні показники, інтерпретувати та порівнювати значення і тенденції зміни основних детермінант, що чинять вплив на здоров'я у розрізі різних груп населення в Україні, Європейському регіоні та світі, застосовувати основні поняття та концепції епідеміології та статистики при плануванні, проведенні та інтерпретації результатів досліджень.

Здатність визначати пріоритети громадського здоров'я, проводити оцінку потреб сфери охорони здоров'я, пропонувати науково обгрунтовані заходи та розробляти відповідні висновки та стратегії.

Здатність організовувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення.

Здатність оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері громадського здоров'я.

Здатність ідентифікувати, проводити аналіз ризиків, пов'язаних з впливом на здоров'я населення детермінант навколишнього середовища (фізичних, радіаційних, хімічних, біологічних та тих, що стосуються здоров'я працюючих) та організовувати відповідні заходи, спрямовані на захист здоров'я населення.

Здатність оцінювати вплив соціальних детермінант здоров'я та розробляти відповідні заходи для скорочення нерівності щодо здоров'я, спричинених їх впливом.

Здатність розробляти та впроваджувати стратегії, політики та окремі інтервенції у сфері промоції здоров'я, проводити ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використання різних каналів та технік комунікації.

Здатність виконувати управлінські функції та організовувати надання послуг у сфері громадського здоров'я, забезпечувати контроль за якістю надаваних послуг на належному рівні.

Здатність здійснювати адвокацію, комунікацію та соціальну мобілізацію у сфері громадського здоров'я, підтримувати лідерство та залучати і посилювати спільноти з метою збереження і зміцнення здоров'я та благополуччя населення.

Здатність розробляти та впроваджувати системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, профілактичних та діагностичних або скринінгових програм та політик в громадському здоров'ї.

Здатність проводити економічний аналіз ефективності розроблених процедур, інтервенцій, стратегій та політик в сфері громадського здоров'я.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням спроможності здобувачів освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» застосовувати набуті компетентності під час проходження науково-дослідної практики та виконання кваліфікаційної роботи.

Висновки

Викладання здобувачам освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» дисципліни «Організація охорони здоров'я в Україні» в ДВНЗ «Ужгородський національний

університет» займає 4 кредити (120 навчальних годин), із яких 48 навчальних годин передбачають аудиторну підготовку та 72 навчальні години – самостійну роботу студентів, які в комплексі скеровані на оволодіння магістрами компетентностями, що визначені освітньо-науковою програмою їх підготовки.

Література

1. Европейский план действий по укреплению потенциала и услуг общественного здравоохранения. Копенгаген: Европейское региональное бюро ВОЗ, (документ EUR/RC62/12), 2012.52 с.
2. Основы Европейской политики поддержки государства и общества в интересах здоровья и благополучия. Копенгаген: Европейское региональное бюро ВОЗ, (документ EUR/RC62/12). 2012. Доступно з: <http://www.euro.who.int/PubRequest?language=Russian>.
3. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я: Розпорядження Кабінету Міністрів України №1002-р від 30.11.2016 Доступно з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2016-%D1%80>.
4. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України №1383 від 12.12.2018 р. Доступно з: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>.
5. Постанова MKY від 1 лютого 2017 р. № 53 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 “Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців вищої освіти” Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2017-%D0%BF#Text>.
6. Рамки компетенцій WHO-ASPHER для кадрів громадського здоров'я в Європейському регіоні. Проект. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВОЗ, ASPHER. Жовтень 2019.
7. Освітньо-наукова програма «Громадське здоров'я» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 229 Охорона здоров'я. Затверджено Вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Протокол №4 від 21.03.2019 р.

References

1. Evropeyskiy plan deistviy po ukrepleniyu potentsyala y usluh obshchestvennogo zdravookhraneniya. Kopenhagen: Evropeyskoe rehyonalnoe biuro VOZ, (dokument EUR/RC62/12), 2012.52 с.
2. Osnovi Evropeiskoi polytyky podderzhky hosudarstva y obshchestva v ynteresakh zdorovia y blahopoluchyia. Kopenhagen: Evropeyskoe rehyonalnoe biuro VOZ, (dokument EUR/RC62/12). 2012. Dostupno z: <http://www.euro.who.int/PubRequest?language=Russian>.
3. Pro skhvalenniia Kontseptsii rozvytku systemy hromadskoho zdorovia: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy №1002-r vid 30.11.2016 Dostupno z: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2016-%D1%80>.
4. Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 229 «Hromadske zdorovia» dlia druhooho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy №1383 vid 12.12.2018 r. Dostupno z: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>.
5. Postanova MKU vid 1 liutoho 2017 r. № 53 “Pro vnesennia zmin do postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29 kvitnia 2015 r. № 266 “Pro zatverdzhennia pereliku haluzei znan i spetsialnostei, za yakymy zdiisniuietsia pidhotovka fakhivtsiv vyshchoi osvity” Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2017-%D0%BF#Text>.
6. Ramky kompetentsii WHO-ASPHER dlia kadriv hromadskoho zdorovia v Yevropeiskomu rehioni. Proekt. Kopenhagen: Yevropeiske rehionalne biuro VOOZ, ASPHER. Zhovten 2019.
7. Osvitno-naukova prohrama «Hromadske zdorovia» druhooho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu 229 Okhorona zdorovia. Zatverdzheno Vchenoiu radoiu DVNZ «Uzhhorodskiy natsionalnyi universytet». Protokol №4 vid 21.03.2019 r.

Дата надходження рукопису до редакції: 07.09.2021 р.

Мета роботи: проаналізувати методичні підходи до викладання здобувачам освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» дисципліни «Організація охорони здоров'я в Україні» в ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Матеріали та методи. В ході виконання роботи використано наступні методи: бібліосемантичний та структурно-логічного аналізу. Матеріалами дослідження стали: Освітньо-наукова програма «Громадське здоров'я» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

ДВНЗ «Ужгородський національний університет» та Робоча програма з відповідним методичним забезпеченням обов'язкової компоненти освітнього процесу «Організація охорони здоров'я в Україні».

Результати. В статті наведено методичні основи викладання здобувачам освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» дисципліни «Організація охорони здоров'я в Україні».

Висновки. Викладання здобувачам освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» дисципліни «Організація охорони здоров'я в Україні» в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» займає 4 кредити (120 навчальних годин), із яких 48 навчальних годин передбачають аудиторну підготовку та 72 навчальні години – самостійну роботу студентів

Ключові слова: громадське здоров'я, магістри, підготовка, навчальна дисципліна «Організація охорони здоров'я в Україні», викладання.

Цель работы: проанализировать подходы к преподаванию соискателям второго (магистерского) уровня специальности 229 «Общественное здоровье» дисциплины «Организация здравоохранения Украины» в Ужгородском национальном университете.

Материалы и методы. В ходе выполнения работы использованы следующие методы: библиосемантический и структурно-логического анализа. Материалами исследования стали: образовательно-научная программа «Общественное здоровье» второго (магистерского) уровня высшего образования за специальностью 229 «Общественное здоровье» отрасли знаний 22 «Охрана здоровья» Ужгородский национальный университет и рабочая программа с соответствующим методическим обеспечением учебного предмета «Организация здравоохранения в Украине».

Результаты. В статье показаны методические основы преподавания магистрам общественного здоровья в Ужгородском национальном университете дисциплины «Организация здравоохранения в Украине».

Выводы. Преподавание соискателям второго (магистерского) уровня специальности 229 «Общественное здоровье» дисциплины «Организация здравоохранения Украины» в Ужгородском национальном университете занимает 4 кредиты (120 учебных часов), из которых 48 учебных часов предусматривает аудиторную подготовку и 72 учебных часов – самостоятельную работу студентов.

Ключевые слова: общественное здоровье, магистры, подготовка, образовательная дисциплина «Организация здравоохранения в Украине», преподавание.

Goal of research: to analyze methodological approaches to teaching to students of the second (master's) level in specialty 229 "Public Health" the discipline "Organization of health care in Ukraine" in the State Higher Educational Institution "Uzhhorod National University".

Materials and methods. The following methods were applied in the course of research: bibliosemantic and of structural-and-logical analysis. The materials of research used: Educational and scientific program "Public Health" of the second (master's) level of higher education in specialty 229 "Public Health" in the field of knowledge 22 "Health Care" of the State University "Uzhhorod National University" and the Syllabus with the appropriate methodological support of the mandatory components of the educational process "Organization of health care in Ukraine".

Results. The article provides methodological fundamentals of teaching the discipline "Organization of health care in Ukraine" to masters of public health at Uzhhorod National University.

Conclusions. Teaching to students of the second (master' degree) level in specialty 229 "Public Health" the discipline "Organization of health care in Ukraine" in the State University "Uzhhorod National University" includes 4 credits (120 academic hours), of which 48 academic hours provide for classroom training and 72 academic hours for independent work of the students.

Key words: public health, masters, training, educational discipline "Organization of health care in Ukraine", teaching.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflicts of interest: absent.

Відомості про авторів

Слабкий Геннадій Олексійович – д.мед.н., проф., завідувач кафедри наук про здоров'я ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Закарпатська обл., 88000, Україна.
g.slabkiy@ukr.net.

Миронюк Іван Святославович – д.мед.н., проф., декан факультету здоров'я та фізичного виховання, професор кафедри наук про здоров'я ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Закарпатська обл., 88000, Україна.
ivan.mironyuk@gmail.com.

Брич Валерія Володимирівна – к.мед.н., доцент кафедри наук про здоров'я ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Закарпатська обл., 88000, Україна.
leravvv79@gmail.com.

Білак-Лук'янчук Вікторія Йосипівна – к.мед.н., доцент кафедри наук про здоров'я ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Закарпатська обл., 88000, Україна.

Рябінчук Михайло Валентинович – магістр громадського здоров'я ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Закарпатська обл., 88000, Україна.